

Dosarul nr. 3r-128/22  
2-20008581-01-3r-15042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Râșcani (Judecător Holveițaia Liudmila)  
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Bostan A., Negru V., Dașchevici Gr.)  
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (Ghervas M., Vascan N., Burduh V.)  
Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (jud. Bostan A., Negru V., Dașchevici Gr.)

## D E C I Z I E

7 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Ala Cobăneanu  
Nina Vascan  
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Andrei Năstase,  
în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Ministerul Afacerilor Interne împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, persoane terțe Gandrabur Corneliu, Mitropolia Basarabiei, Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove, privind anularea parțială a actului administrativ individual defavorabil,  
împotriva încheierii din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de revizuire declarată de Andrei Năstase împotriva deciziei din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

### c o n s t a t ă:

La data de 21 ianuarie 2020, Ministerul Afacerilor Interne a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, persoane terțe Gandrabur Corneliu, Mitropolia Basarabiei și Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove, prin care a solicitat anularea deciziei emisă în cauza nr.184/19 din 16 decembrie 2019, în partea obligării înlăturării crucifixului din holul Ministerului Afacerilor Interne, ca fiind ilegală.

La data de 4 februarie 2021, Ministerul Afacerilor Interne a depus cerere privind completarea temeiului acțiunii (f.d. 100-101, vol. I), formulând cerințele de anulare a pct. 1 din decizie, cu privire la constatarea faptelor ca fiind instigare la discriminare pe criteriul de convingeri și anularea deciziei emise pe cauza nr. 184/19 din 16 decembrie 2019, în partea obligării înlăturării crucifixului din

holul Ministerului Afacerilor Interne, ca fiind ilegală.

Astfel, reclamantul a solicitat, cu titlu de revendicări finale, anularea parțială a deciziei nr. 184/19 din 16 decembrie 2019: pct. 1 din decizie, prin care s-a decis că faptele constatate reprezintă instigare la discriminare pe criteriul de convingeri; pct. 3 din decizie, prin care s-a decis ca Ministerul Afacerilor Interne să înlăture simbolistica religioasă din holul instituției și să asigure protecția/salvgardarea neutralității serviciului public și a principiului secularismului.

Prin hotărârea din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ministerul Afacerilor Interne a fost respinsă drept neîntemeiată (f.d. 112-121, vol. I).

La data de 23 martie 2021, Ministerul Afacerilor Interne a depus, prin intermediul oficiului poștal, apel împotriva hotărârii din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă (f.d. 128-131).

Prin decizia din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Ministerul Afacerilor Interne împotriva hotărârii din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 165-173, vol. I).

Prin încheierea din 10 noiembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, s-a declarat inadmisibil recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne (f.d. 200-206, vol. I).

La data de 19 noiembrie 2021, Andrei Năstase a depus cerere de revizuire, solicitând casarea integrală a deciziei din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, rejudecarea cauzei, cu atragerea lui Andrei Năstase în proces în calitate de persoană interesată, cu emiterea unei decizii prin care să se dispună admiterea apelului depus de Ministerul Afacerilor Interne, casarea hotărârii din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d. 3-11, vol. II).

Prin încheierea din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cererea de revizuire a lui Andrei Năstase a fost respinsă drept inadmisibilă.

La 25 martie 2022, Andrei Năstase a depus recurs împotriva încheierii din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, invocând în drept art. 427 lit. b) Cod procedură civilă, potrivit căruia, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Pretinde că fapta imputată prin actul administrativ contestat de Ministerul Afacerilor Interne se referă la persoana sa, dat fiind faptul că însăși plângerea ce a stat la baza procedurii administrative, cât și actul administrativ, se referă la actele și acțiunile recurentului, care însă nu a avut posibilitatea să participe în cadrul procesului de judecată, prin care i-au fost lezate drepturile.

Învederează că, prin hotărârea irevocabilă din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, a fost admisă acțiunea recurentului și a fost anulată decizia nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și

eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în partea ce îl vizează.

În cadrul acelui proces de judecată, instanțele au stabilit, inter alia, că: în acțiunile recurentului de instalare a crucifixului în sediul Ministerului Afacerilor Interne nu a fost identificată nicio formă de discriminare prevăzută de art. 4 din Legea 121/2012; lipsa, în acțiunile recurentului, a vreunui comportament discriminatoriu față de alte persoane; decizia nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității este lipsită de fundamentare, or, invocata încălcare nu a fost stabilită ca fiind existentă.

În opinia recurentului, în asemenea mod, a intervenit autoritatea lucrului judecat, care, fiind expusă asupra unui act administrativ și asupra unei situații de fapt (instalarea crucifixului în sediul Ministerului Afacerilor Interne), a stabilit irevocabil asupra lipsei unei încălcări de la lege, precum și lipsa unei fapte de discriminare în genere.

Legat de acest fapt împlinit, invocă prevederile exhaustive ale art. 123 alin. (2) Cod procedură civilă, potrivit căroră, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanța de drept comun sau în instanța specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Contrar acestui principiu general recunoscut, în cadrul judecării cauzei în prezenta procedură, de care recurentul nu a cunoscut și în cadrul căreia nu a fost atras, instanțele de judecată au constatat contrariul.

În consecință, opinează recurentul că existența acestor constatări, ce se referă la persoana sa și care contravin expres constatărilor expuse anterior în acte judecătorești irevocabile ce s-au pronunțat asupra aceleiași decizii a Consiliului, atentează inadmisibil asupra principiilor statului de drept, asupra garanțiilor unui proces echitabil și nu poate exista într-un sistem de drept veritabil.

Solicită admiterea recursului, casarea încheierii din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei hotărâri de admitere a cererii de revizuire și dispunerea casării integrale a deciziei din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, rejudecarea cauzei, cu atragerea recurentului în proces în calitate de persoană interesată și emiterea unei decizii prin care să se admită cererea de apel depusă de Ministerul Afacerilor Interne și să se caseze hotărârea din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată, în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 3 februarie 2022. Actul de dispoziție contestat a fost expediat recurentului la 11 martie 2022, însă nu există date privind recepționarea acestuia, astfel încât recursul depus la data de 25 martie 2022 se consideră depus în termen.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea

acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și pasibil de a fi respins.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Potrivit dispozițiilor art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizia de respingere a recursului.

Din conținutul recursului depus de Andrei Năstase, rezultă că recurentul nu este de acord cu încheierea din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca inadmisibilă cererea sa de revizuire.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de revizuire a reținut că argumentele invocate de către revizuent nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, stabilind că, în prezentul litigiu, instanțele de judecată au efectuat controlul judecătorec al actului administrativ – decizia din 16 decembrie 2019 a Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (cauza nr. 184/19) - doar în partea pct. 1, 3, adică în partea în care nu este vizat Andrei Năstase, fiind vizată numai instituția publică Ministerul Afacerilor Interne, care a avut calitate procedurală de reclamant în prezenta cauză.

În viziunea Curții de Apel Chișinău, circumstanțele descrise denotă că Andrei Năstase nu este subiect al raportului material litigios, respectiv nu erau întrunite condițiile pentru a aplica prevederile art. 205 din Codul administrativ, dispunând atragerea acestuia în proces. Or, art. 205 alin. (1) din Codul administrativ indică expres că, la examinarea acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată poate atrage în proces, din oficiu sau la cerere, persoane ale căror drepturi sunt afectate de litigiul în cauză. Însă, prin pct. 1 și 3 al actului administrativ contestat, nu au fost încălcate drepturile revizuentului, nefiind prezentate probe în acest sens. Iar procedura contenciosului administrativ exclude așa-numitele drepturi prin ricoșeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale, precum și acțiunile populare (*actio popularis*).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră corectă concluzia instanței de revizuire despre necesitatea respingerii ca inadmisibilă a cererii de revizuire.

Instanța de recurs menționează că temeiurile declarării revizuirii sunt expres prevăzute în art. 449 Cod de procedură civilă și poartă un caracter exhaustiv, cum corect a menționat recurentul în cererea de recurs, iar revizuirea este o cale de atac de retractare, și nu reformare, prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecății în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii

contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 Cod de procedură civilă.

La caz, se constată că revizuentul Andrei Năstase, ca temei de revizuire a invocat art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, care prevede că revizuirea se declară în cazul în care instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Prin prisma acestor prevederi legale, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide asupra temeiniciei concluziei instanței de revizuire privind lipsa încălcării principiului accesului liber la justiție prin neatrăgerea revizuentului/recurentului în prezentul proces.

Or, după cum rezultă din decizia nr.184/19 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 16 decembrie 2019, prin pct. 1 a fost decis că faptele constatate reprezintă instigarea la discriminare pe criteriul de convingeri, prin pct. 2 a fost decis ca Andrei Năstase să aducă scuze publice pentru instigarea la discriminare pe criteriul de convingeri manifestată prin instalarea crucifixului și discursul de la evenimentul respectiv, iar prin pct. 3 s-a decis ca Ministerul Afacerilor Externe să înlăture simbolistica religioasă din holul instituției și să asigure protecția/salvgardarea neutralității serviciului public și a principiului secularismului.

Respectiv, prin cererea de chemare în judecată depusă de către Andrei Năstase în instanța de contencios administrativ împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, acesta a solicitat anularea deciziei nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, iar prin hotărârea din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, decizia nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, *a fost anulată în partea ce îl vizează pe recurentul Andrei Năstase*, hotărârea dată fiind menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2020, iar prin încheierea din 17 februarie 2021 a Curții Supreme de Justiție, recursul Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a fost declarat inadmisibil.

Se mai constată că și Ministerul Afacerilor Interne a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, prin care a solicitat anularea pct. 1 și 3 din decizia nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, iar prin hotărârea din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, acțiunea a fost respinsă, hotărârea menționată fiind menținută prin actele judecătorești ale instanțelor ierarhic superioare.

Astfel fiind, după cum a invocat însuși recurentul în cererea de revizuire, acesta și-a apărut drepturile sale încălcate prin decizia din 16 decembrie 2019 a

Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, în cadrul procesului de judecată intentat la cererea de chemare de judecată depusă la data de 3 februarie 2020 împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, prin care a solicitat anularea deciziei din 16 decembrie 2019.

Distinct de aceste constatări, raportat la principiul *res judicata*, invocat de recurent drept temei al admiterii recursului și, implicit, al revizuirii, pretins a fi încălcat prin actele judecătorești contestate, instanța de recurs atestă că, dimpotrivă, prin admiterea cererii de revizuire formulată, s-ar aduce atingere principiului securității raporturilor juridice și principiului caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Or, respectivul principiu cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Cu această precizare, la caz, este cert că, deși Andrei Năstase, prin cererea depusă în instanța de judecată, a solicitat anularea integrală a deciziei nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, prin hotărârea din 31 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, decizia contestată a fost anulată doar în partea ce îl vizează nemijlocit pe Andrei Năstase, hotărârea judecătorească nefiind contestată de ultimul.

De altfel, și prin hotărârea irevocabilă din 2 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, a fost menționat că decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității din 16 decembrie 2019 în partea ce îl vizează pe domnul Andrei Năstase, este exceptată de la controlul legalității în prezenta cauză, în acest sens existând deja o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează, de asemenea, că recurentul invocă drept motiv al recursului prevederile art. 205 alin. (1) și alin. (2) lit. b) Cod administrativ, indicând asupra caracterului defavorabil al actului administrativ contestat în privința sa, însă fără a preciza în ce mod anume acest act îl defavorizează sau încalcă drepturile sale, din moment ce prin actele revizuirea cărora se solicită, instanțele de judecată au constatat netemeinicia cererii de chemare în judecată formulată de Ministerul Afacerilor Interne în partea ce vizează exclusiv instituția reclamantă.

Acestea fiind menționate, completul specializat atestă drept justă concluzia instanței de revizuire cu privire la aspectul deghizat al cererii de revizuire formulate, prin care se pretinde nu corectarea erorilor judiciare și omisiunilor justiției, dar anularea unei hotărâri irevocabile, fapt care direct contravine atât dispozițiilor legii naționale, cât și celor internaționale.

Nu pot fi reținute nici argumentele recurentului privind stabilirea irevocabilă de către instanțele de judecată, în litigiul anterior, asupra lipsei unei

încălări la lege, precum și lipsa unei fapte de discriminare în genere, având în vedere că, după cum a fost menționat supra, prin hotărârea irevocabilă din 31 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Râșcani, a fost anulată decizia nr. 184/19 din 16 decembrie 2019 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, *în partea ce îl vizează exclusiv pe recurent și drepturile acestuia*.

Prin urmare, instanța de recurs concluzionează că, deși obiectul prezentei cauzei și al cauzei la care face referire recurentul îl constituie verificarea legalității aceluiași act administrativ, instanțele au supus verificării părți distincte din acesta, care, deși legate între ele, nu interferează sub aspectul afectării/drepturilor a două subiecte distincte de drept: persoana fizică Andrei Năstase și persoana juridică Ministerul Afacerilor Interne.

În raport de considerentele expuse, se constată că recurentul nu a dovedit că prin hotărârea supusă revizuirii ar fi fost încălcat un drept al său personal, fapt ce ar putea constitui temei de revizuire a deciziei din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău prin prisma art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în jurisprudența sa constantă, că puterea instanței superioare de recurs ar trebui să fie exercitată, în principiu, prin intermediul unor etape obișnuite de apel și proceduri de casație cu un număr limitat de cazuri și termene limită previzibile (Ryabykh; a se vedea, de asemenea, OOO "Link Oil SPB" c. Rusiei, dec.). Căile de atac extraordinare trebuie să fie strict limitate la circumstanțe foarte convingătoare și ele nu ar trebui să devină un recurs deghizat: simpla posibilitate de a exista două puncte de vedere cu privire la subiectul de drept nu este un motiv pentru reexaminare (Ryabykh).

Ce ține de jurisprudența CEDO invocată de recurent cu titlu de precedente pe cauze având drept obiect manifestări ale libertății de religie, completul specializat relevă că acestea se referă la fondul cauzei dedus judecății și tranșat de instanțele naționale prin acte irevocabile, astfel încât expunerea pe marginea aplicabilității la caz a acestora excede competenței instanței de recurs.

În această ordine de idei și având în vedere normele legale naționale și internaționale enunțate supra, instanța de recurs reține că o eventuală admitere a cererii de revizuire depusă de Andrei Năstase, în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celeilalte părți la un proces echitabil garantate de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată concluzia Curții de Apel Chișinău privind necesitatea respingerii cererii de revizuire înaintate.

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierea din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă cu respectarea normelor de drept pertinente, iar recurentul nu a adus în fața instanței de recurs argumente

elocvente în sensul demonstrării netemeinicieii actului judecătoresc contestat, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 195, 243 alin. (1) lit. b), (2) și (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Andrei Năstase și se menține încheierea din 3 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,  
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu